

Posamezna številka stane 1 krena.

Posamezna številka stane 1 krena.
Naročnina lista: Celo leto K 120—, pol leta K 60—, četrt leta K 30—, izven Jugoslavije: Celo leto K 150—. Inserati ali oznanila se za-
mujajo po dogovoru; pri večkratnem inseriranju
primeren popust. Upravištvu sprejema naročnino,
inserate in reklamacije. — Telefon št. 220.

STRAŽA

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo

50. številka.

Maribor, dne 6. maja 1921.

Letnik XIII.

Pašičeve bojazni.

Liberaino časopisje prikriva oso-
bito v Sloveniji naši javnosti ovira,
ki bodo z gotovostjo povzročile padec
Pašičevega kabineta. Ena teh ovir je
naziv države. Demokratsko-radikalno
mesalijanso je nedavno, ko so „Jugo-
slovansko“ orijentirani mladinci v de-
mokratskem klubu sprožili misel, da
naj se naziva država „Jugoslavija“,
pretreslo do mozga in že takrat je iz-
javil Pašič, da bo nastala vladna kri-
za, ako demokrati ne odnehajo. De-
mokratom je bila zadeva neljuba. Gle-
dali so s težkim srcem na Zagreb,
kjer je kraj, organizacija demokratske
stranke zahtevala naziv „Jugoslavija“
a ji ni bilo mogoče ugoditi. „Držav-
ni interesi“ so bili v nevarnosti, tako
nekako je „Riječ“ tolmačila negativni
odgovor Demokratskega kluba. S tež-
kim srcem so gledali „hrvatski“ pred-
stavitelji „demokracije“, kako je Mi-
lan Marjanovič zbiral v Zagrebu od-
padnike gnile stranke ter osnoval s
pomočjo svojih prijateljev takozvani
„Neodvisni socialno-politični klub“,
„Slobodna Tribuna“ je postala glasilo
demokratskih odpadnikov, ki obsojajo
Pašičevo velesrbstvo in se potegujejo
za jugoslovanstvo. V svoji smelosti so
imenovali vladni listi (izvemšji radi-
kalne) vprašanje naziva države —
absurdum. Drugače mislijo vsakakor
radikalni, katerim gre v načelu za to,
da slavno srbsko ime ne izgine iz slu-
žbenega naziva države. Pomisliti je
treba, da so na Hrvatskem, v Dalma-
ciji, deloma tudi v Sloveniji, stavile
razne omladinske korporacije in za-
stopstva resolucije, v katerih zahte-
vajo, da se država naj naziva „Jugo-
slavija“. V Bosni in Liki pa stavijo
radikalni Srbi ostre protipredloge, v
katerih zavračajo „jugovinske težnje“.
Resnica na vsem tem je, da bo naziv
države pri glasovanju o posameznih
členih vladnega načrta ustave pre-
tresel celi vladni blok.

Druga bojazen, ki se lotava Pa-
šičevih prijateljev, je razpredelba dr-
žave. Iz zadnjih poročil je razvidno,
da bi Pašič bil voljan, popustiti in po-
puščati v vprašanih, kakor n. pr.:
kancelarparagraf, uvrstitev socialno-
gospodarskih jamstev v usavo itd.,
nikakor pa ne misli vladni blok od-
nehati v vprašanju upravne razpre-
delbe države. Čeprav je vsa ostrina
kritike opozicijskih strank naper-
jena v prvi vrsti proti krivičnemu in
nesmiselnemu raztelesenju sedanjih
pokrajin, odklanja vlada ravno v tem
vprašanju sporazum med plemeni. Se
nikoli se ni srbsko časopisje tako stra-
šno zavzemalo za centralistično ured-
bo države kot sedaj. Srbijanci že po-
lagoma uvidevajo, da vsiljevanje cen-
tralizma ne bo ublažilo srbojbstva
in mržnje do države, marveč da se
bo oboje v nenavadni meri ojačilo.
Slobodan Jovanovič je napisal v beo-
grajski „Politiki“ članek, v katerem
je svaril srbijanske politike pred ne-
varnostjo, ki jo bo rodil centralizem.
Jovanovič je mnenja, da smo (Srbi;
op. ur.) smatrali centralizem kot gla-
vni pogoj državnega jedinstva,
s tem pa smo nadcenjevali birokrati-
zem, v katerem smo gledali konstruk-
tivno moč našega državnega življen-
ja. Ta slepa vera v birokracijo ni
dušila samo neodvisnosti pokrajin,
marveč je jačila na škodo parlamenta
vso centralno upravo. Mislil pamet-
nega Srba so vsekakor važne in od-
tehtajo bremena pristranskih protido-
kazov demokratskega časopisja. Vsa-
kega pristaša protivladnih strank bo
dejstvo, da bo tudi vprašanje uprav-
ne razdelitve zadalo Pašičevi vlad-
ni usodni sunek, gotovo razvezilo, saj
bo zlom sedanje vladne večine porok,
da se bo med Srbi, Hrvati in Slove-
ni dosegel iskren sporazum.

Tretji udarec, s katerim bo opo-
zicija navalila na vladni blok, je u-
vrstitev socialno-gospodarskih jam-
stev. Vladna trobila sicer zatrjujejo,

Ljudski tabor v Celju. Sijajna manifestacija za ljudsko stranko in za avtonomijo Slovenije.

Na praznik Kristusovega vnebo-
hoda je bil v Celju ljudski politični
zbor, kakor ga more prirediti samo
naša stranka, v kateri so zbrani vsi
sloji našega delavnega ljudstva. Kljub
slabemu vremenu so iz vseh krajev
bližnje in daljne celjske okolice, iz
Savinjske doline, iz laškega, šmarske-
ga in rogaškega okraja in od drugod
prišli moške v tako ogromnem številu,
da je velika dvorana Narodnega do-
ma že pred tretjo uro bila nabito poi-
na. Več kakor polovica ljudi ni našla
več prostora ter so stali zunaj po stop-
nicah in v veži ali pa so morali od-
iti. Pogled na ta imponantni zbor je
nekateri navzoče socialne demokrat-
e in komuniste tako zmedel in razburil,
da so delali neumne medklince. Dobili
pa so takšne odgovore, da je po dvo-
rani kar zabučalo smeha in odobrava-
nja, njim samim pa je zašumelo po

glavah. Vodil je zborovanje dr. Ogri-
zek. Govoril je na ljudskem taboru po-
slanec dr. Korošec. Razpravljal je
načrt delovanja naše stranke v obči-
ni, okraju in v pokrajini ter razlagal
razloge, iz katerih se moramo potego-
vati za samoupravo in avtonomijo po-
krajni, zlasti zedinjene naše Slove-
ni. Ljudstvo je govor odobravalo z mo-
gočnim pritirjevanjem v vseh točkah,
zlasti še ono točko o naši pokrajinski
avtonomiji. Poslanec dr. Hohnjec
je med splošnim odobravanjem obra-
čunal z našimi političnimi nasprotni-
ki, pri katerih se besede razlikujejo od
dejanj, kakor dan od noči. Govorila
sta še poslanec Krajne in naš vrli
somišljenik iz St. Turja ob Taboru —
kmet Rančigaj. Ljudski tabor je bil za
ključen z glasno in mogočno zahtevo
našega ljudstva po avtonomiji Slove-
nije.

Vedno večji in novi davki, vedno večja draginja — delo demokratov in samostojnežev.

Mislili smo, da nam demokrati in
samostojni ne bodo mogli nalagati še
hujših bremen. Davki so pri nas že ta-
ko mnogovrstni in visoki, da bi človek
upal, da višje ne more iti. Toda iz-
najdljivi demokrati še najdejo vedno
novih virov, tako da bomo v krat-
kem času imeli že obdačen najmanjši
žrebelj.

Finančni minister demokrat g. dr.
Kumanudi pripravlja zopet nove dav-
ke, katere nam bodo naložili demo-
krati, samostojni in kupljeni Turki.
V finančnem sosvetu je naznanil de-
mokratom, kaj da namerava. Naše
kmetstvo ljudstvo in širše plasti nara-
da, ki trpi radi vedno večje draginje,
naj izvedo natančno, kaj nas še čaka.

Priznajo, da nosimo mi
Slovenci največja breme-
na.

Minister Kumanudi je izjavil v so-
svetu, da se je bati, da bo finančno l.
1920-21 končalo s primanjkljajem pri-
bližno 21 milijard dinarjev radi nereco-
nega plačevanja davkov, ker so neka-
tere pokrajine plačale komaj tretjino
predpisanega davka. To je udejsiti

da bo Pašič ugodil socialistom in ze-
mljoradnikom tudi v omenjenih vpra-
šanih, ker „rabi glasovo“ za svoj
vladni načrt. Koncesije, ki jih Pašič
obeta zemljoradnikom in socialnim
demokratom, so vsekakor obširne,
dvomljivo pa je sodelovanje omenjenih
skupin radi tega, ker bi imela škodo-
valo in slabilo njune pozicije v ožji
domovini. Nadalje si moramo predochi-
ti, da vladata v vrstah radikalno-de-
mokratske večine dve nasprotujoči si
struji, ki gojita glede socialno-eko-
nomskih vprašanj popolnoma ločene
nazore. Bankokratska struja radikal-
nih desničarjev pod vodstvom Nikole
Pašiča se bo gotovo zvezala z banko-
kratsko skupino demokratov. Kot pro-
tutež se bosta postavili: Frakcija de-
mokratskih agrarcev in skupina trez-
nih radikalov. Pripomba, da je med-
sebojna sloga v vladnem bloku zelo
trhla, je nepotrebna, ker so to trditve
dokazovali vedno se ponavljajoči spo-
ri med radikalno in demokratsko
stranko.

Pašičeve perspektive so brezup-
ne. Tega se zaveda vsa politična jav-
nost. Vlada, ki načelno odklanja spo-
razum med posameznimi plemeni, ne
more biti trajna. Tudi ustava, s ka-
tero ni zadovoljno dvoje plemen celo-
kupnega naroda, ne more biti trajna.
Ob priliki glasovanja o posameznih
členih vladnega načrta se bo vršil te

minister sam. Mi Slovenci vemo sami
dobro, da se pri nas davki neusmilje-
no iztirjujejo, da ni nikjer zaostankov,
ker preti takoj rubež. Naši fiskalisti,
slovenski uradniki, predpisujejo hujše
vse davke, kakor so to storili napram
Slovincem prejšnji nemškutarji. Mi
torej plačujemo, ostale pokrajine pa
ne; to nam potrjuje demokratski sr-
bski minister sam.

Izrednačenje davkov v celi
državi.

Poslanci Jugoslov. kluba in naše
ljudstvo zahteva vsepovsod enake pra-
vice — enake dolžnosti, torej tudi iz-
rednačenje davkov. Finančni minister
ima gotovo slabo vest v tem oziru, ne
upa se še drugih pokrajin tako oblo-
žiti z davčnimi bremenmi, kakor so to
storili s Slovenijo. Mi plačujemo sed-
mero raznovrstnih davkov, katerih še
nekateri druge pokrajine sploh ne po-
znajo. Pri nas so določili eksistenčni
minimum na 4800 K, za uslužbenca ce-
lo na 1600 K letnih dohodkov, dočim
je v bogati Vojvodini eksistenčni mi-
nimum 10.000 K. Povsod razlike, ki so
tako očividne, da bi tega v redni in

žak porod na kratko življensko dobo
obsojene ustave. Troje nevarnih mo-
mentov vzbuja v Pašiču bojazen: na-
ziv države, upravna razpredelba dr-
žave in uvrstitev socialno-gospodar-
skih jamstev. Ako pade prvo, to je
dosedanji službeni naziv, se bomo pri-
bližali za dober korak sporazumu. S
sporazumno in pametno razdelitvijo
države v enotne in samoupravne po-
krajine bodo odstranili nasprotstva
med plemeni, mržnjo do države, ob-
enem pa bodo dani predpogoji za zdra-
vi gospodarski napredok vseh delov
naše očetnjave. Z uvestitvijo social-
no-gospodarskih jamstev, kakor jih je
zarisala opozicija v svojih ustavnih
načrtih, bodo vodilni moške naše dr-
žave izpodkopali tla tudi onemu gi-
banju, ki nam preti iz vzhoda.

Vse to pa se bo dalo izvesti še-le
tedaj, ako se bodo vladne stranke o-
tresle bojazni pred „razpadom države“
in ako si bodo zaželele iskrenega spo-
razuma. Pašičeva trmoglavost je na-
ravnost občudovanja vredna in si ra-
di tega še danes ne delajmo upov.
Prišel bo pa dan, ko bodo današnji
državniki uvideli, da življenskih in-
teresov dvojih plemen ne morejo žr-
tovati interesom enega plemena in
svojih strank. Navedena dejstva nam
pravijo, da so dnevi Pašičevega vla-
danja šteti.

Posamezna številka stane 1 krena.

„Straža“ izhaja v ponedeljek, sredo in petek.
Uredništvo in upravištvu je v Mariboru, Koroska
cesta št. 5. — Z uredništvom se more govoriti
vsak dan samo od 11. do 12. ure dopoldna.
Rokopisi se ne vračajo. — Nezaprete reklamacije
so poštine proste. — Telefon št. 220.

pravni državi vlada ne mogla in tudi
ne smela trpeti niti pol leta, ker se s
tem raznim postopanjem z davki v po-
sameznih pokrajinah ubija vera v ed-
nakopravnost vseh državljanov in si-
ri vedno večja nevolja in nezadovolj-
stvo. Demokrat Kumanudi, kateremu
pomagajo slovenski liberalci in samo-
stojneži, pa trdi, da pri sedanjih raz-
merah nikakor še ni mogoče izenačiti
vseh davkov. Torej še prihodnje li-
nančno leto bomo mi morali nositi vi-
šje davke, nego ostale pokrajine. Pla-
čali smo po zaslugi demokratov 5 če-
rtine premoženja z relacijo 1:4, zdaj
nas pa hočejo potom davkov še izmoz-
gati do zadnjega vinarja.

Nove davke nam napovedu-
je demokratska samostoj-
na vlada.

Kjer bi bilo treba odpraviti tista
naše davke, ki jih druge pokrajine še
niti ne poznajo, tam ne dopuščajo raz-
mere izrednačenja; tako pravi demo-
krat Kumanudi. Toda pri davkih pa
katerih mi nimamo dosedaj, tam pa se
zamore takoj izvršiti izrednačenje in se
bo v enem mesecu zopet raztegnil sta-
ri srbski zakon na celo državo. Raz-
širilo se bo 94 postavk srbskega za-
kona o pristojbinah na celo pokrajino.
Vse te postavke ne zadenejo toliko raz-
nih nekulturnih delov naše kraljevi-
ne, ker ljudstvo nima potrebe za ob-
davčene stvari. Kaj zadene Macedon-
ca visoka pristojbina poštnih predme-
tov, ko vendar nič ne piše! To zadene
nas, ki znamo pisati. Tako gre na-
prej pri vseh teh točkah. Poštne pri-
stojbine so že neznosne in nam onemo-
gočujejo promet, ovirajo gospodarstvo
in delajo draginjo. Tudi druge razne
pristojbine bodo večje.

Uvozno carino hočejo povišati —
posledice bomo čutili takoj v naraš-
čajuči druginji. Ta vlada je vpejala
1% davek na poslovni promet kar brez
sklepa parlamenta. V vsaki državi je,
mimogrede povedano, strogo načelo še
vedno v veljavi, da plačuje davkopla-
čevalec le tiste davke, ki jih sklana
ljudsko zastopstvo. Tudi v Srbiji se
je vedno to dosledno izvajalo. Davko-
plačevalec se je strogo držal le tega,
kar mu je naložil parlament. Pri nas
pa kar čez noč napovedujejo nove da-
vke demokratski ministri ali pa mini-
strski svet. Svaka sila do vremena!

Mislili smo pred kratkim, da bo
zadel davek na poslovni promet samo
nekaj bogatašev-trgovcev; toda sedaj
se že kaže dalekosežnost tega davka.
Če prodaja tele, ovce ali kako malen-
kost, že zahtevajo 1% davka in se si-
lijo župane, da bi morali ti pobirati
davke. Sedajna demokratsko-samostoj-
na vlada še hoče iti dalje: finančni
minister pravi, da hoče uvesti še no-
ve davke na poslovni promet, to se
pravi, on hoče obdačiti vsak promet
premičnin, kakor tudi osebne usluge.
Od vrednosti prodanega blaga in za
izvršene usluge je določena obreme-
nitev na 1%. Kmet, delavec, obrtnik,
uradnik, ali veš, kaj to pomeni? Pri-
čakovati moraš še večje draginje! —
Naši fiskalisti bodo pa vse iztaknili,
da ne bo ničesar ušlo davku. Kaj se
pa izvršene usluge? Če te prijatelj po-
vabi na nekaj litrov vina, boš plačal
davek za „izvršene usluge.“

Tudi visoke trošarine ostanejo ne-
izpremenjene, dasiravno vedo vsi, da
se radi njih ne morejo dvigniti niti
produkcija, niti konsum trošarinskih
predmetov.

Samostojni kmetje, ki so v vladi,
bodo imeli posebno priliko zagovarjati
posestnika. Koliko se je KZ borila pro-
ti temu da je svojčas demokratski mi-
nister povišal zemljarino na trikratni
donos! Sedaj obeta vlada, v kateri se
dijo samostojni, štirikratno povišati
davek na posestva. Enako namerava-
jo štirikratni povišek na dohodnino —
rentnina se bo povišala od 3% na —
10%.

Lepi časi nas čakajo! Če se vsa
to izvede, potem ni upati, da bi cene

padale, draginja bo večja, boj za obstoj v posameznih stanovih bo neznošen, nezadovoljnost večja, boljše življenje in komunizem bo šel tudi pri nas v klasje. (Taki socialni pretresi rušijo temelje države, kakera je imela vse najlepše predpogoje za obstoj. Demokrati in samostojni — sol Jugoslavije — so pravi grobokopi naše države. — Zato dol ž njimi!

Kmetско združništvo — ključ patrijotizma.

Po končanih občinskih volitvah za čeno naši demokrati uvidevati potrebo kulturnega dela tudi na deželi. Sami priznavajo, da so po večini na kmetih že izobraževalna društva, ki so pa izključno v klerikalnih rokah. Učiteljsko in uradništvo, seveda liberalnega kova, mora med kmete, da se začne izobraževalno delo naprednega duha. Predvsem morajo liberalni učitelji in uradniki poglobiti po deželi misel edinstva, državnosti, ljubezni do države, kazati na jugoslovanske dobrote, katerih ni drugod itd. Vemo, da je ta liberalna kulturnosna pisava brazersko slamorezanje, ker učitelj in uradnik bosta pri izletih na kmete še naprej popivala in veseljačila in bosta pri tem delu za svoj trehuh prepričana, da poglobljata med kmetiskim ljudstvom državno misel.

Naš namen ni, da bi tokrat udrihali po JDS bodočem kulturnem delu na deželi, katerega ni in ga ne bo, ker ima že podeželsko izobraževalno delo naša stranka tako trdno v svojih rokah, da jej ga ne bo izvil noben policajdemokrat; ampak hočemo našim pristajšem pokazati pot do resne vzbuditve trdnega patrijotizma.

Ljubezen do države med našim kmetiskim ljudstvom nikakor ne bomo vzbudili, še manj pa jo poglobili in utrdili s puhlimi predavanji o ujedinjenju, o junaških činih bratov Srbov itd. Ne in ne, naš kmet hoče, da se mu v državi, za katero plačuje davke in daje svoje sinove, vsaj tako godi, da zamore životariti. Ako pa naša vlad obkłada kmeta samo z davki in z bremenom, in ne skrbi, da bi si lahko nabavil po človeških cenah najpotrebnejše za dom in polje, potem bodo bolj ob steno vsi še tako lepi govori o svobodi, bratstvu, edinstvu itd.

Dr. Korošec sam je v konstituenti priznal srbofobstvo med slovenskim našim ljudstvom, ki pa ima edini vzrok v vedno novih davčnih bremenih, ki se nam fiktirajo iz Beograda. Ker ima Beograd za našega kmeta samo breme, ker mu ne dovoli, da bi se politično in gospodarsko razmahnil slovenski kmet potem avtonomije, je dolžnost voditeljev našega ljudstva, da rešijo naš narod gospodarske polomije potem predavanji o potrebi kmetiskega združništva. Saj ravno na združni nem polju smo običali pri nas v Sloveniji tamkaj, kjer nas je pustil rani dr. Kršk. Danes pa, ko se davki vedno dvigajo in raste draginja, cvete ožerušvo na žep kmeta, pa se pronačimo brigamo, da bi v kmetiskem ljudstvu podpihali plamen zavesti: Kmet, osamosvoji, zavaruj se pred izkoriščevalci potom kmetiskih zadrug. S poglobitvijo in udeležitvijo kmetiskega združništva se bo dvigal kmet gospodarsko, bo tudi državi lažje plačeval njene tirjatve, bo vzljubil državo, v kateri se mu vsaj vnosno godi — in postal bo patrijot.

Pravijo in pišejo, da je še toliko skilenja preko meje ravno v naših obmejnih krajih, kjer je srbofobstvo najbolj globoko vkoreninjeno. Temu bi se dalo kmalu odpomoči.

V Mariboru rastejo po številu od dne do dne lesni trgovci, ki se vsi bogate na račun našega Pohorja. Ako bi bilo na Pohorju le nekaj lesnih zadrug v kmetiskih rokah, se s potorskim smrekami ne bi mastili mariborski lesni verižniki, ampak pohorski kmetje. Večina teh mariborskih lesnih trgovcev se dobičkanosno ukvarja tudi s prodajo sene na debelo, kjer zasluži pri 100 kg po 70 do 70 K, a pri vagonih se nategne ta dobiček v stotisoče. Ali ne bi ta dobiček pri senu lahko ostal v zadrugi združenem — kmetiskemu žepu?

Kakor z lesom in senom je tudi z vinom. Kjer izkoriščajo našega vinogradnika pri pomanjkanju vinarskih

zadrug vinski prekupci, mešetariji in krčmarji, ki rastejo po mestih in ob cestah kot gobe po dežju.

Poleg lesnih in vinarskih zadrug bi bile nad vse priporočljive zadruge za razprodajo in nakup poljskih pridelkov. Sedaj kmet pelje na trg svoj voziček krompirja, zelja, fižola itd., kjer mu mestna gospoda dikfira cene. Pri vaški zadrugi poljskih pridelkov bi kmetu ne bilo treba se vozariti v mesto, ampak bi oddal na lieu mesta, po dnevni ceni, kar ima odveč na prehrani in pri končnem računskem zaključku zadruga bi vtaknil v žep še stotake kot združni član iz skupnega dobička.

Vemo tudi, da so se klatili v zadnjem času po Slov. Stajerskem angleški jajčni trgovci, ki so preiskovali tla, da osnujejo po naših krajih jajčno veletrgovino za eksport.

Angleži se bodo z jajci slovenskih kokoši omilijonirali, ker mi na Slov. Stajerskem nimamo niti ene jajčne zadruge (kmetiske) za eksport, pač pa po celem Stajerskem znane jajčne barone milijonarje a la Suppanz iz Pristove.

Naša stranka je dvignila med S. HS brati Slovence na višek politične krščansko-narodne zavesti, ga izobrazil, mora ga sedaj še dvigniti tudi gospodarsko, ker vladni sloji ga v tem oziru naravnost ubijajo. Naš slovenski kmet bo pa tedaj dober državljani, navdušen patrijot, kadar mu bomo vzbudili zavest potrebe kmetiskega združništva, ki ga bo obvarovalo pred ožiganjem pod firmo državotvornosti.

Odkar smo se ujedinili, smo neorenehoma politizirali pri vedno novih in novih volitvah in smo res priborili s pomočjo kulturnega temelja naši stranki med Slovenci prvo mesto. Iva pa SLS ne bo samo najtrdnjša v političnem in izobraževalnem oziru, ampak tudi v gospodarskem, moramo začeti sedaj po končanih volitvah s širjenjem kmetiskega združništva.

Politično zaveden in izobražen slovensko-stajerski kmet bo tudi z dušo in telesom navdušen Jugoslovian, ako bo postal zadrugar, se gospodarsko osamosvoji od državotvornih sedanjih pijavk iz demokratskega ter samostojnega tabora.

Liberalci in samostojni kot staci kmeti oduhujejo ne bodo nikdar spravili zadovolja med naše ljudstvo, ako tudi še tako sladko pišejo o bratstvu, edinstvu itd., ampak to edinole lažje, in mora storiti naša stranka, ki je že položila temelj kmetiskega združništva z ustanovo kmetiskih posojilnic, saj mora še to začeto delo raztegniti na kmetiske zadruge.

Po zmagi v občini na kulturno-političnem temelju na gospodarsko osamosvojitve kmeta potom združništva, to bo SLS gospodarski program za najbližjo bodočnost!

Občinske volitve.

Slovenska ljudska stranka zmaguje dalje. Samostojneži in demokrati izgubljajo občino za občino. Pomagajo si sedaj edino še z lažljivimi poročili v „Taboru“, „Jutru“, „Slov. Narodu“, in „Novi dobi“. Stevilke volilnih izidov pa jim zapirajo sapo.

Dosedaj so znani končni izidi iz okrajnega glavarstva Slov. gradec in iz sodnih okrajev Slov. Bistrica in St. Lenart. Stevilo občinskih odborov je sledeče razdeljeno:

Okraj. glavarstvo Slov. Gradec: SLS 338, JDS 46, SKS 92, NSS 14, JSDS 142.

Sodni okraj Slov. Bistrica: SLS 411, vse nasprotne stranke 63.

Sodni okraj St. Lenart: SLS 394, vse nasprotne stranke 60.

Podrobni izidi:

Brežiški okraj: Kozje, trg: SLS 65 (9), SKS 49 (7). Rajhenburg: SLS 101 (11), nasprotna 45 (3). Videm: SLS 114 (8), SKS 36 (3), Soc. dem. 71 (5). Kapele: SLS 128 (10), Soc. dem. 52 (6). Dobje: Samo lista SLS (16). Imeno: SLS 46 (7), SKS 63 (9). Gorica: Samo lista SLS (19). Buče: SLS 6, SKS 10. Podčetrtek: SLS 22 (4), JDS 39 (6).

Celjski okraj: Grajska vas SLS 25 (5), SKS 29 (5). Sv. Jurij ob Taboru: SLS 142 (10), SKS 203 (14). Sv. Hieronim: SLS 100 (11), SKS 38 (5). Vransko: SLS 49 (5), SKS 62 (6), JDS 57 (5). Braslovce: SLS 167 (12), SKS 169 (12). Polzela: SLS 177 (12),

JDS in Soc. 89 (4). M. Reka: SLS 31 (4), Gospodarska (6). Mozirje trg: Rudolf Pevec 74 (11), Narod. gospod. 39 (5). Mozirje okolica: SLS 104 (13). Km. del. obrtna 93 (11). Ljubno: SLS 85 (8) Soc. dem. 163 (16). Kokarje: SLS 93 (10), Nestranska 51 (6). Prekopa: Samo lista SKS. Luče: SLS vseh 16. Solčava: SLS vseh 16.

Ptujski okraj: Jastrebeci, brez volitev SLS 7, SKS 3. Kog, brez volitev SLS 9, SKS 5, JDS 2. Vitan: SLS 37 (6), SKS 57 (10). Vodranci SLS 53 (6), SKS 40 (4). Frankovci: SLS 65 (10), Gospodarska 43 (6). Vel. Nedelja: SLS 49 (7), Soc. dem. 56 (9). Hum: SLS 58 (7), SKS 28 (3). Litmerk: SLS 92 (11), Krše. km. del. skupina 41 (5). Obrež: SLS 109 (10), SKS 49 (4), stranka delavcev in malih posestnikov, povečini SLS 18 (2). Salovci: SLS 47 (8), JDS 15 (2). Vičanci: Dos. obč. zastop (SLS) 49 (12), Km. del. zveza 17 (4). Brebravnik: SLS 133 (13), JDS, SKS in JSDS 27 (3). Cvetkovci: SLS 29 (4), Neodvisni 29 (4), Gospodarska 41 (3). Dostavek uredništva: Razveseljivo je, da so Samostojni propadli v občini Obrež in Salovci pri Središču, ki sta bili hudi nasprotni trdnjavi.

Slov. gradec: Soštanj okolica: SLS 173 (13), Soc. dem. (11). Soštanj mesto: Združene narodne 9, Soc. dem. 7. Topolšica: SLS 112 (8), SKS 63 (4), Soc. dem. 62 (4). Legen: SLS 11, Soc. dem. 5. Ribnica na Pohorju: SLS 6, Soc. dem. 10. Stari trg: SLS 10, Soc. dem. 6. Sv. Florjan: SLS 10, SKS in JDS 6. Skale: SLS 9, Soc. dem. 7. Golavabuka: SLS 9, SKS 4, Soc. dem. 3. Smartno pri Slov. gr.: SLS 2, Soc. dem. 6, SKS 7, JDS 1. St. Ilj: SLS 11, SKS 2, Soc. dem. 3. Janžev vrh: SLS 9, Soc. dem. 7. St. Vid: SLS 7, SKS 9. Brezno SLS 11, Soc. dem. 5. Podgorje: SLS 12, Soc. dem. 4. Renšnik: SLS 16, St. Janž na Vinski gori: SLS 10, SKS 6. Razbor: SLS 9, SKS 5, Soc. dem. 2. Kaplja: SLS 10, SKS in JDS 6. Mišlinje: SLS 101 (8), JSDS 98 (8). Sv. Martin na Paki: SLS 160 (10), nasprotne 88 (6). St. Ilj pri Velenju: SLS vseh 16.

Mariborski okraj: Brezje SLS 5, občani Sp. Poljane (po večini SLS) 5. Crmlenjak: SLS 11, SKS 5. Statenberg: SLS 67 (10), soc.-dem. 40 (6). Črešnjevce: SLS 5, SKS 5 in soc.-dem. 6. Pekel: SLS, NSS, JDS 8, JSDS 8.

Politični pregled.

KRALJEVINA SHS.

Vladinovi — radikalno demokratski ministri se že boje glasovanja za sprejem centralistične ustave. Včeraj je že bila ministrska seja, na kateri so se posvetovali o spremembi posameznih ustavnih točk, na zahtevo opozicijskih poslancev. O vsakem posameznem ustavnem načrtu se še bodo vladni mogočnjaki posvetovali in bodo skušali zaključiti delo ustavnega odseka do specialne debate.

Sedaj se le izvemo, da so bila trgovinska pogajanja med nami in Lahi, ki so se vršila v Beogradu, prekinjena radi zavlačevanja evakuacije Dalmacije od strani Italijanov. Zdaj je Italija obljubila, da bo izpraznila Dalmacijo tekom enega tedna. V sled ravno omenjene italijanske obljube se bodo obnovila tudi trgovska pogajanja med nami in Italijani v Beogradu.

ITALIJA.

Predpriprave za državno-zborske volitve so po vsej Italiji v polnem teku. Volitev se bo udeležilo 22 kandidatnih list z 2420 kandidati, čeprav bo štel novoizvoljeni italijanski parlament samo 535 poslancev.

NEMCIJA.

Poročaja se kot dejstvo odstop nemškega državnega kabineta z ozirom na neuspeh nemške note, poslance Amer. ki. Novi državni kanceler postane baje poslanec Stresemann.

Nemci so se že tako zbač zasedba Poruhrja, da so sporočili zavestnikom sprejem pariškega diktata. Nemško zavlačevanje sprejema pariškega diktata se je izkazalo kot ničeno, in ima kot posledico kapitulacijo Nemčije in odstop berlinske vlade.

GORNJA SLEZIJA.

Kakor znano, so propadli Poljaki pri šlezjskem plebiscitu. Govorilo in pisalo se je veliko o delitvi Slezije med Poljake ter Nemce. Vsekakor je na to delitev Slezije znatno vplival nemški odpor proti plačilu pariškega diktata. Ententa je hotela Nemce z lepa dobiti za plačilo vojne odškodnine, in je odlagala s končnoveljavno odločitvijo o šlezjskem vprašanju. Poljaki so najbrž slutili, da se nagibljejo zavestniki glede Slezije na odločno stran Nemčije, radi tega so 2. in 3. t. m. vpadli z vojaškimi in vstaškimi četami v celo gorju-slezjsko ozemlje ter zasedli celotno Gornjo Slezijo.

Takoj po vpadu Poljakov je razglasila medzavezniška komisija nad vsemi gornje-slezjskimi okraji obsedeno stanje. Francoske čete so se postavile v bran napram vpadnikom in je prišlo do krvavega spopada v: Bytomu, Katowicah, Tarnovicah in drugih mestih. Dosedaj so še gospodarji gornje-slezjskega položaja Poljaki.

Poljski plebiscitni komisar g. Korfanty je odpoklican od varšavske vlade, ker se je postavil na čelo upornega gibanja.

Vse kako bo poljski vpad škodoval Poljakom, ker so že v Parizu sklenili izročiti gornje-slezjske industrijske kraje Nemcem, Poljakom pa ostaneta samo okraja Pštino ter Rybnik.

Dnevne vesti.

Demokrati so prevrnili Kristanovo korito. Časopisje je obelodanilo vest, da je znani ata socijev Tone Kristan sklenil z demokrati pred občinskimi volitvami baš nelepo kupčijo, v kateri je prodal JDSarjem županske in podžupanske stolce po avtonomnih mestih za korito sekvesture nad Friedrichovimi posestvi. Predno pa je Tone zamogel izpolniti svoj pakt, so ga socialisti odžagali od svoje stranke, kjer je zaigral celo svojo politično dosedajno kariero baš radi te mešetarije z velekapitalistično in izključno meščansko stranko. Ker je danes g. sodrug milijonar Tone brez političnega vpliva, ni mogel držati pakta, JDS so se polomili županski ter podžupanski mestni fotelji, demokrati so prevrnili Tonetu pred nosom milijonsko globoko Friedrichovo korito in je danes razpisana služba upravitelja nadvojvodovih veleposestev. Mesto trebusatega Kristana bo zajemal iz ravnokar omenjenega korita kak »potreben« demokrat.

Ker je našim liberalcem odklenkalo na Kranjskem in posebno še na Slov. Stajerskem, se bodo lotili s svojim političnim gnojem Prekmurja. Za prihodnjo nedeljo razglašajo naši demokrati prvo veliko zborovanje krajevne JDS organizacije v Murski Soboti. Če kje in kedaj, se bodo blamirali povsod tepeni demokratije v Prekmurju, osebno, ker so naznanjeni demosteni iz Maribora. Liberalcem bi svetovali, da si dobro ogledajo, če je most preko Mure pri Veržuju že gotov in dostopen za beg, sicer se lahko prehlade na prebrzem povratku preko murskih valčkov.

Kako je zboroval Urek na Pilštanju? Samostojni palačar Urek se ne upa več na shode v svoji ožji domovini, ker ga povsod napodijo nasilnim potom. Radi tega dejstva si je zbral kot svojo politično domeno bolj gorate kraje severno od Kozjega, kjer si je demagoškim potom nalotil pred volitvami v konstituantu še največ pristašev. A tudi v teh krajih je začelo grometi in udarjati proti samostojnežem. Pred nedavnim je zbral g. Urek shod v trg Pilštanj, kjer je hotel oznanjati svoj samostojnikarski evangelij pod milim nebom pred kapelo na sredini trga. Že kot ob začetku njegovih samostojno bahavih besed je nastal tak vrišč med poslušalci, da je moral pobegniti pred Schmidov hlev, kjer je poslušalo njegovo blebetanje kach 30 ljudi. Seve, tudi pred hlevom so morali g. Ureka stražiti njegovi najzvestjši. G. glavni samostojni pravdar Urek ne zbora več na prostem, ampak po hlevih, kamor že davno spada s svojo ogabno koritarško-samostojno politiko.

Sveta birma. Naš prevzvišeni gospod knezoškof bo jutri odpotoval v dekanijo Sv. Lenart v Slov. gor., kjer bo v nedeljo, dne 8. maja pri Sv. Lenartu, dne 9. maja pri Sv. Rupertu, dne 10. maja pri Sv. Trojici, dne 11. maja pri Sv. Ani, dne 12. maja pri Sv. Be-

nediktu in dne 13. maja pri Sv. Juriju v Slovenskih goricah delil zakrament Svetega Duha.

d **Župnik Mihael Horvat** †. V Rušah je nepričakovano umrl vpokojeni župnik M. Horvat. Rojen pri Sv. Urbanu pri Ptuj, v mašnika posvečen v Ljubljani 1887, je služil na večjih krajih na Kranjskem kot kaplan, kot domači duhovnik pri knezu Windischgrätzu v Konjicah in kot župnik v Turjaku in v Studencu (Sevnici pri Raki). Pred dvema letoma ga je zadel mrtvoud, radi česar je moral pred enim letom v pokoj. — Zadnji čas je živel v Ptuj. Ruški župnik gosp. Ilc ga je pri svojem povratku iz gotske bolnišnice vzel seboj kot gosta. V Rušah so ga našli v četrtek, dne 5. maja zjutraj mrtvega v postelji. Bržčas ga je ponovno mrtvoud rešil njegovega trpljenja. Pogreb je v Rušah v soboto, dne 7. maja ob 10. uri. Naj v miru počiva!

d **O nekem atentatu** na našega notranjega ministra Draškoviča nam poroča časopisje. Dne 4. t. m. po polnoči se je peljal g. Draškovič v avtu od neke beograjske demokratske prireditve. Na povratku se približuje baje ministrovemu avtomobilu neko dijače z revolverjem v roki. Ko zagleda gosp. Draškoviča mladostnega napadalca, ga lopne iz avtomobila z dežnikom po roki, nakar napadalec pobegne v diru in izgine v noč . . . brez sledu . . . Vsekakor bo predlagan g. minister Draškovič, ker si je otel življenje z marelo v odlikovanje za samozavešanje pred smrtnim sovražnikom. Celi atentatorski slučaj, ki je objavljen po demokratskih glasilih z debelimi črkami, ne bo tako resen, ako se označuje marelja kot ministrsko obrambno orožje napram revolverju.

d **Batinani poslanci**. V Drnišu (Dalmacija) so napadli policajdemokratski in velesrbski fašisti nar. poslanca Laziča in Franiča, oba člana zemlje-radniškega kluba, ki sta se nahajala na agitacijskem potovanju. Tolpa omenjenih tolovajev je s palicami in revolverji navadila na poslanca ter so vzklicali: »Doli s protidržavnimi elementi!« Ko je Lazič opazil nevarni položaj, je odgovoril: »Gospodje, mi nismo protidržavni elementi. Evo, prišel sem iz srca Srbije, iz Šumadije, ki je to državo ustvarila!« Komaj je Lazič te besede izrekel, je dobil tak hud udarec na glavo, da se je s krvjo oblit zrušil na zemljo. Pretepliso tudi Franiča in nekega kmeta, tako, da so morali prenesti trojico policajdemokratskih žrtev v bolnišnico. Lazičevo stanje je v nevarnosti, ker je zadobil sedem težkih ran. — Pa še najkdo reče, da nismo v svodni državi?!

d **Prijeta tatova**. Dne 30. marca sta Bedrač in njegov sin, viničar hranilnice na Lipnem, vlomila v klet in stiskalnicu sosedu Mihi Mustafa, kmetu v Župečji vasi pri Sv. Lovrencu na Dravskem polju, sta ukradla 100 litrov vina, kuhinjsko precej vredno posodo in orodje: krampe, škarje, liče pač vse, kaj je imelo kako vrednost. Na prizadevanje gorskih orožnikov, so našli vse ukradeno in še povrh 2 navadne in 3 vojaške puške in strelivo, ki pa je to bilo ukradeno sosedom Mustafom na Lipnem.

d **Umrla** je dne 3. maja t. l. v

Rimskih toplicah ugledna posestnica Uršula Pinter. Svetila ji večna luč, bridko prizadeti obitelji pa naše sožalje!

d **Hvalevredno priznanje**. Praški univerzitetni rektor je izrekel tudi za naše jugoslovanske kulturnobojnike pomembne besede, da je namreč brezverec za državo škodljiv ter nevaren človek. To je izrek merodajnega Čeha iz češkoslovaške kulturnobojne države ob priliki debate o ločitvi cerkve od države.

d **Včeraj je bila stoletnica** smrti slavnega Napoleona, katerega se je ob tej priliki hvaležno spominjalo v daljših člankih slovensko časopisje.

d **Demokratska zverinstva** v Črni gori. Črnogorski poslanci so stavili na ministra notranjih zadev nujno interpelacijo z ozirom na barbarska nasilja, ki jih prakticira okrajni načelnik Boško Bošković v Kolašinu. Ta zverina v podobni okrajnega glavarja, pripadajoča takozvani »demokratski« stranki, je zburnila vse kolašinsko prebivalstvo. Posiljeval je ženske, batinal nedolžne meščane ter jih zapiral brez vsakega vzroka v smrdljive zapore, rekviriral stanovanja ter v ista nameščal vojaštvo itd. Marka Bulatoviča, kapetana-dobrovoljca ameriške vojske, je vrgele takoj po vrnitvi v domovino v zapor. V zaporu je ostal 45 dni. Nato ga je oddal sodišču, toda čim je bil oproščen, ga je protipostavno zopet zaprl ter ga batinal ob priliki neke inspekcije tako zverinsko, da je zbolel. Na Boškovičevo »povelje« je siromak moral zopet v ječo, kjer je ležal celih 7 mesecev. — To je mala sličica nasilstev, ki ga izvaja policajdemokracija v Črni gori. Lepa bodočnost.

d **Še ena o Boškoviču**. Ob priliki pobiranja davščine in orožja je privedel kolašinski okr. glavar v selo Polja vojaštvo, topove in strojnice. Najpoprej je polovil 80 prebivalcev ter jih batinal v masah. Moške je prijemal za brke ter udarjal z glavami revežev ob stene. Podivjanež jim je v svoji besnosti klical: »Lopovi, dajte mi vaše žene, da se okristim z njimi!« Klical je ta demokrat tudi: »Proslaviti se hočem slično kakor kraljevič Marko, ako pa pridejo boljše-viki, bom služil tudi tem!« — Upepelil je ta dični policajdemokrat 60 hiš, zaplenil 10.000 ovac in do 2000 glav goveje živine; zatvoril je 300 ljudi, ne da bi se oziral na matere z dojenčki na prsih. Vse to je uganjal Bošković pod izgovorom, ker so za kralja Nikito. — Črnogorci se skrivajo radi teh nasilstev po šumah, ker ne morejo gledati vandalizma policajdemokratov, ki prekašajo celo barbarske Turčine. Begunce smatra Bošković kot pristaše kralja Nikite in pod to firmo ubija in preganja ta lopov ubogo ljudstvo tudi nadalje.

d **Italijani** so že začeli zapirati jugoslovanske kandidate v neodrešeni domovini. Volitve v italjanski parlament so pred duri in se bodo vršile tudi po neodrešeni domovini. Naši vrli ter neustrašeni primorski bratje so tudi postavili svoje lastne kandidate. Kaka usoda čaka te kandidate junake, nam kaže slučaj Tomaža Heraka od Sv. Lovreča v Istri, katerega so že odvedli Italijani kot kandidata v poreski zapor in ga bodo po lastni izjavi držali tako

dolgo vkovanega v verige, dokler ne bodo minule volitve. Vzrok Herakovih verig je najdba dveh revolverjev pod njegovo streho.

d **V Jeruzalemu** so se začeli med seboj klati Židje in Arabci. Vzrok klanja je baje židovski komunistični pokret, katerega bi radi Abrahamovi sinovi zanesli med bolj konservativne Arabce. Pri teh židovsko-arabskih pokolih se je preselilo Abrahamu v naročje 30 Židov in 10 Arabcev, ranjenih je pa bilo 140 Židov in 37 Arabcev. Nad Jeruzalemom je proglašeno obsedno stanje.

g **Vrednost denarja**. Ameriški dolar stane 135—136 naših kron. 100 nemških mark stane 215 naših kron, za 100 avstrijskih kron plačš 23 en pol do 24 en pol naših kron, vrednost 100 laških lir znaša 670 in vrednost 100 čehoslovaških kron 193 do 135 jugoslovanskih kron.

Iz Maribora.

Volilci mesta Maribor.

Policajdemokrati kujejo nove nakepe proti svobodnim volilecem mesta Maribora. Oni hočejo kršiti se te male državljanske pravice, katere uživajo državljani v »svobodni« Jugoslaviji. Vložili so docela ničeven ugovor proti volitvam v Mariboru, samo da bi za- branili še dalje časa, da bi ne vladalo mestne uprave ljudstvo po svojih izvoljenih in edino njemu odgovornih od bornikih. Policajdemokrati na vladi v Ljubljani nameravajo rekurs pustiti le žati na mizi kakega referenta, samo da ne pride mestna uprava v roke ljudskih zastopnikov. Za to kršenje pravic mariborskih volilecev so osehno nam odgovorni v Mariboru dr. Ser-nec, dr. Koderman in prof. Voglar. — Odločno protestiramo proti temu, da bi teh par ljudi teroriziralo celotno de-lavsko ljudstvo, ves obrtni, trgovski in uradniški stan.

Volilci! Pripravite se na nov boj! Mi ne pripustimo, da bi v največjem mestu ob severni meji, v najvažnejši postojanki Slovenije, v mestu Mariboru, še nadalje vladal komisar. — Vsaka macedonska vas ima svojega žu-pana, Maribor pa naj bo žrtev poli-cajdemokratskega režima zato, ker so demokrati propadli pri volitvah. Še nekaj dni čakamo na rešitev rekursa, katerega lahko rešijo v četrte ure, ker je ugovor iz trte zviti. Potem bo govo-rilo celo mesto, to povdarjamo tako na glas, da ne more preslišati tega klica niti vlada v Ljubljani. Mi zahtevamo odločno, da se odbor konstituirata ta-koj, ali pa da se brez odloga razvel-javijo volitve in razpišejo nove volit-ve z novim reklamacijskim postopan-jem. Če imajo policajdemokrati res ka-svobodnega in demokratskega duha v sebi, se bodo našemu pozivu odzvali vsi, razun omenjenih treh gospodov, ki so odgovorni za vse, kar še pride iz tega kršenja svobodnih pravic. Vsi na krov v boj za svobodo in za državljanske pravice!

Obsodba mariborskih de-mokratov v sosvetu.

Za sredo, 4. maja zvečer je bila sklicana seja mestnega sosveta. So-svet bi se naj rešil cel kup važnih gospodarskih zadev. Vlad. komisar Poljanec se je uvodoma zahvaljeval so-svetu za sodelovanje. Pred prehodom k dnevnemu redu je dobil besedo na-čelnik kluba sosvetnikov SLS doktor Leskovar in podal naslednjo izjavo: »V imenu sosvetnikov SLS najodloč-neje ugovarjam proti veljavnosti da-našnje seje in proti vsem današnjim sklepom ter zahtevam, da se ista ta-koj zaključijo. Razlog: Imamo po zaka-nito izvršenih volitvah izvoljen občin-ski odbor, ki je edini opravičen skle-pati o vseh zadevah — točkah današnjega dnevnega reda. Za uradova-nje dosežanega sosveta in vlad. ko-misarja ni več nobene pravne podla-ge ter bi vsi zakrivali pregrešek pro-ti ustavi, ako bi še naprej upravljali z občinskim premoženjem, ko je že iz-voljeno zakonito zastopstvo. Bili bi za vse odgovorni tudi pred civilnim so-diščem. Vladni komisar naj sam do časa, ko bo župan zasedel njegovo mesto, rešuje one nujne obč. zadeve, ki jih navadno župan rešuje, dokler še obč. odbor ni konstituiran in po-trjen.« Nar. soc. Planinšek vpraša vlad. komisarja, ali je res vložen u-govor proti občinskim volitvam. Če je to res, naj sosvet nadalje posluje. Soc. dem. Eržen prečita interpelacijo v kateri vpraša vlad. komisarja, kaj namerava ukreniti, da se občinski svet čimprej konstituirata, ozir. da se ugovor takoj reši. Vlad. komisar pra-vi, da je ugovor takoj po vložitvi po-slal vladi. Demokrat dr. Serneč oči-vidno presenečen vsled predloga SLS pravi, da ni povoda za razpust da-našnje seje. Skuša utemeljevati demo-kratski ugovor. (Zivahni medklci). Sosvetnik Zebot: Govori se tukaj o nekem ugovoru proti izvršnim občin-skim volitvam. Treba je, da o tem go-vorimo. Za mariborsko občinstvo je to velevažno, da izve, katera stranka je vložila ugovor in hoče s tem še na-dalje vzdržati sedanji sistem nezako-nitega upravljanja mesta Maribor. Vemo, da je ugovor vložila JDS. O-bračam se v imenu SLS in mišim, da v imenu velike večine mariborske-ga prebivalstva do Vas zastopniki de-mokratske stranke. Cemu ste vložili ugovor? Zakaj hočete zavlačevati kon-stituiranje obč. odbora. Dobro smo po-učeni, da hočete vi demokrati radi te-ga, ker ste propadli, s svojim praz-nim ugovorom preprečiti, da bi Ma-ribor dobil župana in pravno zastop-stvo. Proti temu nedemokratskemu na-činu kršenja ljudskih pravic in ljud-ske volje vlagam v imenu Slovenske ljudske stranke odločen protest. (De-mokrata dr. Serneč in dr. Kao sko-čita s sedežev. Voglar postaja nervo-zen). Mi nismo proti novim volitvam. Ne. Se pozdravljamo jih. A eno za-htevamo: Če se volitve razveljavijo, se naj nove prav kmalu izvršijo. (Odo-bravanje na levici). Gg. zastopniki JDS! Pod vašo vlado, s pomočjo va-sih uradnikov ste izvršili te volitve.

Brunon Rotter:

Na Obir (2141 m).

Lepa družba se nas je zbrala v soboto, 14. avgusta 1920, na kolodvo-ru v Mariboru, da se odpravimo na agitacijski izlet na Koroško, na Obir. Železniška uprava nam je dala na razpolago dva voza, kjer smo se zbi-rali planinci in neplaninci-izletniki.

Vožnja do Sinče vasi se je vršila brez nezgode, razpoloženje je bilo vse-stransko dobro in veselo; tam smo se v železniški restavraciji malo pokrep-čali in končno zasedli lokaini vlak, da nas popelje v Zelezo Kaplo. Sko-raj nam je zmanjkalo prostora, kajti ozkotirna imela je edina dva razpolož-ljiva, nizka voza zaprežena in je so-pihala in škripala na vse najrazlič-nejše načine. Toliko je natovorila, da skoraj ni zamogla izveleti, lokomotiva se je nagibala na vse strani, kakor barka na razburkanem morju, a zma-gala je vendar.

V najveselejšem razpoloženju do-speli smo v Zelezo Kaplo, kje so nas pričakovali na kolodvoru tamkajšnji odbori Ženskega društva, Slov. plan. društva in drugi.

Po kratkem, a srčnem pozdravu odvedejo nas v razne gostilne, da se pred odhodom malo oddahnemo, kajti dolga je bila še pot, ki smo jo imeli pred seboj.

Okrog 9. ure zberemo se na trgu, zažgemo svetilke, preštejemo celo ka-ravano in gremo. Ker je bila temna noč, a nam pot neznana, dati so nam domačina-vodnika, da nas je peljal. Pa saj je bilo to nujno potrebno, kajti drugače pač nebi našli pota na tem neznanim terenu.

Lepo polagoma smo se dvigali. Ker nas je bila dolga kača 36 ljudi obojega spola, so morali vsi obstati, če si je eden prvih spravljaj svoj nos v red, kar je bilo nekoliko neprijetno in zamudno. Da smo se prav po pol-ževo pomikali ter delali razne stane in neslane dov tipe je umevno. A kljub temu morali smo na koncu karavane vedno paziti in poditi, da ni kdo za-ostal. Največjo skrb smo posvečali vsaj z besedami zastopnicam nežnega spola, a ne da bi se bali, da nam o-pešajo, ampak ker je vsakemu pla-nincu skrb za mlada in lepa dekleta vedno prijetna.

Pot nas je vedla skozi gozdove, čez travnike, dokler nismo dospeli do

velikih pašnikov, kjer je živina ležala pri počitku ter nas začudeno ogledo-vala. Tu smo se malo pomašali, ne-katere gruče so zaostale, drugi smo se spenjali ob telefonskih drogih na-prej.

Zgodaj proti jutru dospeli smo slednjič do Obirskega doma (2031 m), kjer smo se sestali s turisti iz Lju-bljane, ki so šli mnogo preje iz Ze-jezne Kaple. Ta velika hiša je bila tako polna, kakor še nikoli ne, tako da niti naše dame niso našle kotečka kamor bi se položile k počitku. Bil je to impozanten tabor planincev.

Polagoma so se zbirali naši v Obirskem domu. Ze smo upali, da smo zbrani vsi, ko opazimo pri pre-gledovanju, da manjka ena oseba. Ko tako ugibamo, kedo je manjkajoči, se spomni tovariš Ferdo starega gospo-da, ki je bil med izletniki vedno kon-cem partije, ker je bil jako slabo hri-bovsko opravljen, brez podkovanih črevljev, niti palice ni imel, o nahrbt-niku pa ne govora. Nikdo ni vedel, kje je zaostal. Treba ga bilo iskati. Vodnik se izrazi, da on ne gre, je utrujen, drugi samo govoričijo. Ko-nečno se odločiva, da ga greva s Ferdom iskat.

Noč je bila še jako temna, ko sva po neznanim terenu iskala izgublje-nega. Dajala sva znak — nič. Čez približno uro hoda se vendar odzove glas — a kje je? Kličeva — vse je tiho! Ferdu velim, naj obstane na mestu ter čaka na dvakraten planin-ski klic, a jaz se oddaljim od njega. Zopet dam glas. Daleč v skalovju za-čujem nato slaboten glas. Polagoma plazim čez drn in strn, ker mi je sve tilka pri tem delu v napotje jo skra-nim ter hodim v poltemi za glasom. Konečno srečno najdem starega go-spoda na precej nevarnem prostoru — revež ni znal ne naprej, ne nazaj. Dam mu malo okrepčilo iz čutare in z besedo ter vprašam, če to zamogel polagoma z menoj. Slo ho. Prižgem svetilko ter dam glas Ferdu, potem pa proti pravi smeri.

Težko je slo. Možakar bil je vsled prestanega strahu in hlada precej u-bit, a posrečilo se mi je spraviti ga v kratkem času do Ferda in potem sva ga skupno vodila v Obirski dom, kamor smo dospeli že precej rano v jutru.

Konec prihodnjic.

Zakaj vam sedaj izid ni ljub? In če uspelo s svojim ugovorom, kar pa lahko dvomim, ker so vaši argumenti jabolovi, ugovarjam, da bi se nove volitve vršile na podlagi starega volilnega imenika. Zahtevamo za ta slučaj nov imenik, po katerem bodo imeli vsi jugoslovanski državljani mesta Maribor volilno pravico. (Odobranje na levi). Svarim vas gg. JDS, da bi si vi hoteli umetnim ali celo nasilnim potom obdržati sedanji nezakoniti in po krivdi vaših eksponentov mestu škodljivi način opravljanja našega Maribora. Resno vas svarim pred takim protidemokratskim početjem. Poskrbeli bomo, da vam bo mariborsko prebivalstvo izbrilo iz glav namero, za braniti volilcem sodoščevati pri upravi našega mesta. (Dr. Sernee vpilje: „Vi nam ne boste dajali naukov.“ Ma ha z rokami, Dr. Kac mu pomaga. Voglar daje vlad. komisariju neko povelje). Demokrati in narodni socialisti razburjeni. Predsednik zvonil. Vlad. komisar Poljanec: Ne pustim tu kaj napadati demokratske stranke, od vzamem g. Zebotu besedo in mu dam ukor. Zebot ugovarja. Dr. Kac rohuje nad njim. Komaj in komaj se je vihar polegel. Demokrati so bili silno razburjeni. Dr. Leskovar: Vstrajam pri svojem predlogu. Izjavljam pa, da smo v slučaju, če se volitve res razveljavijo, pripravljeni zastopniki SLS zopet sodelovati v sosvetu. Soc. dem. Grčar stavi predlog, da mandati obč. sosvetnikov ostanejo sicer v veljavi za slučaj event. razveljavljenja volitev, a da se seje do tedaj ne vršijo.

Po končani debati da vlad. komisar predloge na glasovanje. Predlog sodr. Grčarja je sprejet enoglasno, dr. Leskovarjev pa z 13 proti 6 glasov. — Sosvetniki vstanejo in hočejo iti. Demokrat dr. Sernee pravi: „Mi se ne uklonimo temu sklepu in ne gremo. Mi hočemo seje.“ Večina ugovarja. Po daljšem prerekanju pravi vlad. komisar: „Uklonim se sklepu sosveta in do rešitve volilnega ugovora ne bom sklical nobene seje.“ In šli smo. Demokrati pa so žalostno stikali glave in si govorili: Kaj bo? Kaj bo?

d Kaj bo sedaj z obsežnim Vidmarjevim stanovanjem? G. odslovljeni stanovanjski predsednik Vidmar si je usupiral patent, da je podil iz stanovanjske stranke pod pretvezo, da ne izvršujejo v Mariboru javni koristi službe poslova. Ravno isti korobač, s katerim je poganjal g. Vidmar stranke iz stanovanj, je priletel tudi na njegova — demokratsko obsežna pleča. G. Vidmar je pri orjaškem zdravju in postavi penzionirani oficir, ki je moral v pokoj radi svojih nečednih — črnozlatih dejanj nad brati Črnogorci. Kot predsednik stanovanjske komisije je zablodil po policajdemokratski maniri v take prestopke, da so ga odslovili, toraj tudi ne opravlja sedaj v svoji brezdelnosti nikake javni koristi (recte škodi) službečega opravila in spada po lastnem receptu na cesto. Opozarjamo stanovanjski na brezposelnika Vidmarja, ki si je na nelep način prilastil za dve osebi daleč preveliki stan. G. Vidmar, za katerega nima jugoslovanska vojaška oblast radi avstrijskih grehov mesta, ki

je poznan iz službe od deželne vlade, pač nima pravice, da bi poležaval v brezposelnosti po tolikih sobah, temveč ker je še veliko tukaj zaposlenih brez stanovanja! Za vse enako udejstitev prava — tudi za izvrške iz državnih — jugoslovanskih služb!

d V Studencih, v tej važni delavski občini sta vloženi za občinske volitve dve listi. Slovenska, v kateri so zastopane vse stranke in pa internacionalno komunistična, ki nastopa pod imenom »Delavska in kmetjska skupina«. — Ime komunizem ne vleče več, zato so si izbrali drugo, da bi nevedne volilce preslepili. Med kandidate pa so postavili v pretežni večini izrazite komuniste in celo take ljudi, ki so pobirali podpise za Nemško Avstrijo. Kakšni nevedneži so še nekateri studenški kmetje se vidi iz tega, da gre nekaj kmetov zapeljancev s komunisti. — Komunizem pa kmet! Komur je za resno delo v občini, ta bo vrget kroglico v drugo škrinjico, ki pripada slovenskim strankam.

Orlovski vestnik.

o Celje. Dne 29. aprila se je vršil izredni občni zbor celjskega Orla, ki je bil zelo dobro obiskan. Navzočih je bilo zelo lepo število podpornih članov in prijateljev Orla. Tiho pa resno in vstrajno delo Orla najde vedno več priznanja v vrstah treznega celjskega občinstva. Na občnem zboru je govoril brat dr. Šilar o važnih nalogah, ki jih mora rešiti Orel v naši domovini. Brat Krošl je govoril o naraščanju. V današ-

njih razmerah se naj vpelje vsepovsod naraščaj, vzgojo naraščaja pa naj prevzame društvo, ki bo mladino ne samo telesno ampak tudi pravno vzgajalo. To more samo Orel, ker edino on stoji izmed vseh telovadnih društev odločno na krščanskem stališču. Po živahni debati o delu za naraščaj so bili izvoljeni nekateri novi odborniki. Za načelnika je bil izvoljen brat Fr. Gril. Prihodnji fantovski večer bo 11. maja ob 8. uri zvečer pri Belem volu.

o Vsem odsekom. Izšla je prva številka »Orliča«. Odseki, naročite ga! — »Orlič, nov, lep, majhen list«, tako piše urednik, je sedaj glasilo za naše male. Veselje bodo imeli otroci s tem novim, lepim, majhnim listom! — Cena do 1. oktobra je 4 K, pozneje bo izhajal po šolskem letu, vsak mesec enkrat. Pišite takoj O. Z. (upravnništvo Mladosti, Ljudski dom, Ljubljana) in prosite, da Vam pošljejo prvo številko! — Več še bomo govorili. Bog živi!

Razno.

t Zene — duhovnice. Na Norveškem bodo ženskam dovolili, da vstopijo v stalež duhovnikov. Radi pomanjkanja pridigarjev (luteranskih) je zahteval ženski narodni svet za Norveško od »stortinga«, (drž. zbora), da se ženam dovoli posvetitev duhovniškemu poklicu. Norveška ima 90 občin, v katerih ni duhovnika in žene upajo, da se jim zahteva izpolni.

Širite katoliške liste!

MALA NAZNANILA

Kmetjsko dekle, ki ima veselje do otrok in drugega gospodinjstkega dela, ter bi se sčasoma izvežbala za kuharico, se sprejme. Predpogoj, da še ni nikjer služila. Vpraša se v upravi. 238

Hiša, solčna lega, z vrtom ali brez vrta in hleva se proda. Ob Bregu 24, Maribor 1—3 239

Primorci! Nudimo vam fino namizno olje vrste »Soyas« liter 48 K. Vzorci na zahtevo brezplačno.

Trgovina z meš. blagom J. D. Jerman in drug Maribor, Ruška cesta 37, blizu koroškega kolodvora. 240

Krava, marijadvorske pasme, ki bo kmalu povrgla, močna, se proda. Vpraša se pri Leopoldu Cviliak, Stara gora, p. št. 11j v Slov. gor. 237

Kobila z žrebetom vred se zaradi pomanjkanja krme po ceni proda. Kobila je spravljena, krotka žival in brez hibe. Jožef Krumpak, Krčevina št. 35 pri Mariboru. 2—2 236

Pohišstvo postelje z vložki in žimnicami, blazine, odeje, umivalniki z ogle-dali, ponočne omarice, obešala za obleko, zofa, fotelji, karnise z zagrinjali itd. na prodaj. Vprašati je pri hišniku v Narodnem domu. Marib. 2—3 235

Gostilna 227
Gašparič
Studenci

priporoča cenj. občinstvu najboljše vina, kakor tudi mrzla in topla jedila. Abonementi se sprejemajo na celo prehrano. Cene zmerne! Postrežba točna.

Klobuke, 10—10 194
čevlje,
obleke,
perilo,
dežnike,
tržne torbice
in ražno galanterijsko blago kupite najceneje pri tvrdki
Jakob Lah, Maribor, Glavni trg 2

Pridobivajte naročnike!

Ceno kupite moške hlače dobre kron 120—, 100—, 230—, moške spodnje hlače K 80— in 88—, srajce pisane ali bela K 120—, 145—, 170—, hlačešina 126 cm široka 1 m K 70— do 148—, plavotisk, lep, 1 m K 40—, 45—, 48—, oksford, dober 1 m K 40—, 46—, rujavo platno 1 m 34— do 40—, šifoni, fini 1 m K 42— do 50—, predpasniki za ženske K 58—, 66—, 72—, 85—, glavni robci, lepi 1 K 30—, 36—, 42—, konjske štrange 1 par K 24—, 30—, 38—, 44—, uzde navadne in pletene K 15—, 17—, vrvi za perilo, zidarje, tesarje in seno; dežni-gumi plašč, angleški kron 120—, žamet rižast, črn, rujav in zelene barve za moške obleke 1 m K 130— do 145—, toaletno milo, žepna zrcala, britve, nože, trake za čevlje, cigaretna papirčke, vse vrste krtač, lasne igle, glavničke in raznega drugega blaga v zalogi

Alojzij Gnušek, Maribor, Glavni trg št. 6, Slovenija. 65

URE vsake vrste se sprejemajo v popravilo. Zaloga ur, zlatine in srebrnine. Kupujem srebrne krone, dvokronske novce, srebrne goldinarje itd. 8—10

Jan Ignacii, Maribor, Grajski trg (v gradu).

Madone, kipe v velikosti 15x34 cm, krasno umetniško delo v imitaciji bronce razpošilja proti povzetju K 380— založništvo

M. Tičar, Ljubljana. Na željo se pošlje tudi fotografski posnetek. Komisijsko prodajo istih je prevzela tudi tvrdka Ničman, Ljubljana, Koprarjeva ulica. 2—3 232

Naročajte naše liste!

LIVARNA

ZA
ZVONOVE IN KOVINE

POPREJ DENZELA SINOVI

MARIBOR : KOPALIŠKA ULICA 9

je zopet v obratu!

CERKVENE ZVONOVE

izdeluje surove litve v vseh kovinah in zlitvinah (bron, medenina, aluminij itd.)

UMETNA LIVARNA

RELIEFI, CERKVENI SVETILNIKI

Vsa oprema za žgavnice, kletarstva, pivovarne, opreme za plin in vodovod, opreme za cevi, pipe za pivo, uteži iz medenine lastnega izdelka. Popravljalnica za brizgalne itd.

8†

Inž. J. & H. Bühl.

156

Okrogel in rezan les, trame
kupi vsako množino

„DRAVA“ lesna industrijska
delniška družba,

3† Maribor' Aleksandrova cesta 51. 207

Izlet

v planine je najboljšo razvedrilo. Vsakdo rad porab svoj prosti čas, da se poda

na

gore. Da pa izve, kam in kako bi izletel, naroči naj nemudoma „Planinski koledar za leto 1921“, ki se ga dobi s poštnino vred za 21 kron pri »Založništvu v Mariboru, Krekova ulica 5/1« ter je čisti prebitek namenjen za koč

Korošico

pod Ojstrico (1807 m).

Inserirajte v „Straži“!

Vsem znancem poročamo, da nam je 3. maja 1921 umrla
naša mati, oziroma stara mati in tašča, gospa

Uršula Pinter

posestnica v Rimskih Toplicah.

Rimske Toplice, dne 4. maja 1921.

142

Obitelj Alojzija Pinter, trgovec, Sl. Bistrica. Obitelj Ferdo Pinter, trgovec, Maribor.
Obitelj M. arlje Krušnik, Nemčija. Dr. Makso Šnuderl, Maribor. Marija Pinter, Ljubljana.